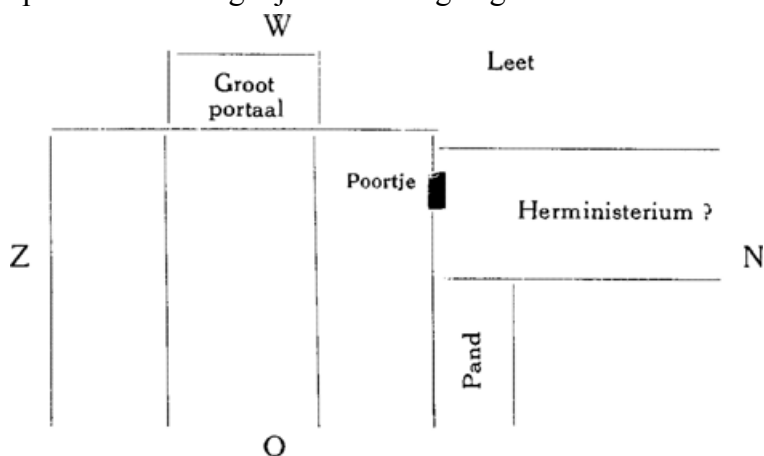

bisschop Pieter Simons in 1595 opgemaakt, vermeldt inderdaad de plaats 'in herministerio'. Kan. De Schrevel zocht naar een uitleg, steunend op verdere vermeldingen in 1613, 1617 en 1738. (Annales de la Soc. d'Emulation, 1932, bl. 31-39).

Volgens Kan. De Schrevel zou die plaats gelegen zijn bij de *Leet*, dus bij het groot portaal onder den toren. In 1584 werden er in dit portaal drie altaren opgericht... Geheel overtuigend is deze uitleg niet. Mijns dunks moet het *Herministerium* gelegen geweest zijn buiten de kerk, en met deze verbonden door een poortje dat nu nog bestaat. Dit Herministerium zou wellicht de zaal zijn, gelegen aan de westelijke zijde van de Sint-Maartensabdij; deze zaal was met de kerk verbonden door het even vermelde poortje bij de doopvont. Toen ik nog een kind was, deelde men daar brood uit aan de armen, ter gelegenheid van uitvaarten en jaargetijden. Kan. De Schrevel spreekt van soortgelijke uitdeelingen gedaan in het Herministerium in 1617.

Het klein grondplan dat ik hier bijvoeg, zal de ligging der plaatsen aanschouwelijk maken.

Wat den naam betreft, zou *Herministerium* niet kunnen beteekenen: de plaats waar de kanunniken hun *hermijn* wegborgen? Het woord is aan de taalkundigen.

M. COCLE.

De Huisraad van Jan Speelman. Nieupoort 1583.

Jan Speelman was, in 1576-1579, pachter van het Leenhof, eene der groote hofsteden van de Duinen-

abdij, gelegen te Coxyde. In 1578 wisten de Gentsche Calvinisten hun gezag te Veurne op te dringen, en aanstonds treedt Jan Speelman naar voren als een van de XVIII Mannen van Veurne (13 Nov. 1578). Sedert enkele maanden was hij reeds door de Brugsche magistraat aangesteld als ontvanger van de aangeslagen geestelijke bezittingen in Veurne-Ambacht. Dit ambt vervulde hij tot in Juli 1583, toen Veurne en Nieupoort door Farnese heroverd werden. Jan Speelman, die zich te Nieupoort - waarschijnlijk in het Duinhuis aldaar - gevestigd had, moest natuurlijk den wijk nemen. Zijn huisraad werd aangeslagen; de volgende inventaris daarvan berust op het archief van de Duinenabdij (Seminarie Brugge).

A.V.

Inventaris.

Van alle de mueble catheylicke ghoedynghen bevonden ten huysen van Jan Speelman, ontfanghere gheweest van den gheestelycken ghoedinghen, ghenomen by Mr Jherosnius Caboot, commys, ter presentie van deeren Jacop Pauwels ende Gillis Wouters, schepenen der stede van Nieupoort, desen 13ⁿ Septembris 1583.

Eerst catheylen bevonden up de camer boven de cuekene.

Twee coetsen onbehanghen; up elck een bedde ende groen saerge, Speelman niet toebehoorende zoo hy zeght.

Een groen zittekussen.

Een cleerscappra.

Een tafele; vier schabellen.

Twee schabellebancken.

Eene groote houten cofere.

In zeker lys, diverssche papieren boucken ende schoon papier. Een groote lys.⁽¹⁾

Up de camere boven de salette.

Een coetse.

Een bedde met eene roode chaerghe.

Een uuytreckende tafele; een lys.

Een schabellebanck.

Eenen leren cofer met cleeren;

(1) LYS: zitbank, kofferbank. Mnl. *lise*.

Eerst eenen buffels culder⁽¹⁾
 Eenen mans keerele met foueursche vellen.
 Een vrouwe laken samarre⁽²⁾.
 Een vrouwen rooden rock.
 Een cappote gheboort met speghielgen⁽³⁾.
 Een swart lyveken.
 Eenen swarten mantele.
 Eene vrouwen vlieghere met fryngen⁽⁴⁾.
 Een ghelu wambaeyts.
 Een ghecoleurt kulderroccken.
 Eenen couleur mantele. Een paer caussens.
 Noch up de zelve camere een bedde met eene witte spaensche chaerge.
 In een garderobe twee manshozen.
 Drie tapytsche zittekussens.
 Eenen rooden lyfrock.
 Groen gordynen met een behancsel, tot vyfthich sticken.
 Een tapyts vleu.
 Een reysbrouck. Noch een ander reysbrouck.
 Een reysroccken.
 Een paccken garnen rau wesende.
 Zeventhien boucken onder groot ende cleene.
 Item in zeker dressoor vele diveersche briefven ende bewysen diveersche
 competerende.
 Twee latten omme hanghels anne te hanghen.
 Een spet.
 Noch diveersch yserweerck up het dressoor liggende als hanghels, pannen
 ende anderssins.
 Een schabelle.

Up den solder boven de voorcamer.

Twee hoopen taruwe toebehoorende Jan Poote, zoo zy zeggen.

- (1) CULDER, kulder: halskraag. Mnl. *collier*. - KULDERROCCKEN: een kleedje met halskraag of kaproen?
- (2) SAMARRE: een wijd bovenkleed voor vrouwen, soms met pelsen gevoerd.
- (3) SPEGHIELGE: franje?
- (4) VliegHERE: een wijde mantel. Vgl. Kiliaan i.v. (met den uitleg van Colvenerius); Gailliard, Glossaire Flam. met veel voorbeelden en Loquela over de 'Vliegers' te Yper vroegertijde: het waren twaalf ouderlingen die met een blauw-lakenen rouwmantel meegingen als het een groote uitvaart, een 'vliegende geluid', was.

Up den solder boven de achter camere.

Een hoop evene. Eenen hoop mesteluyns.

Up de solders boven de bovenste solders.

Twee hoopen evene.

In de Neercamere.

Een dressoor. Een buffet.
 Een uuytreckende tafele.
 Een cleen tafelken. Drye schabellen.
 Twee spaensche saergen.
 Eenen leren vrouwenstoel.
 Twee yseren brandels, een schuppe, een tanghe.

In de Cuckene.

Eenen leren cofer met:
 Vyf serveeten; zeven ammelakens onder groot ende cleene; een paar slapelakens;
 vijf manshemden.
 Eenen ketele, twee metalen heemers.
 Een weynich tinneweercx.
 Twee vette zwynen levende.

Vraagwinkel**Brabantsche zerksteen en te Ooigem.**

- De oude windmolen van Ooigem bij Kortrijk is sedert enkele jaren, jammer genoeg, afgebroken. Op de vier steenen teerlingen lagen er zware arduinsteenen, oude grafzerken, waarop o.m. de volgende opschriften gebeiteld staan: